

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-135/15

**Republik Griechenland
proti
Grigoriosu Nikiforidisovi**

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bundesarbeitsgericht)

„Řízení o předběžné otázce — Soudní spolupráce v občanských věcech — Právo rozhodné pro pracovní smlouvu — Nařízení (ES) č. 593/2008 — Článek 28 — Působnost *ratione temporis* — Článek 9 — Pojem ‚imperativní ustanovení‘ — Použití imperativních ustanovení jiných členských států než státu sídla soudu — Právní úprava členského státu, kterou se snižují platy ve veřejném sektoru z důvodu rozpočtové krize — Povinnost loajální spolupráce“

Shrnutí – rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 18. října 2016

1. *Právo Evropské unie — Výklad — Ustanovení, které výslovně neodkazuje na právo členských států — Autonomní a jednotný výklad — Použitelnost na pojem „smlouvy uzavřené po 17. prosinci 2009“ ve smyslu nařízení č. 593/2008*

(Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 593/2008, článek 28)

2. *Soudní spolupráce v občanských věcech — Právo rozhodné pro smluvní závazkové vztahy — Nařízení č. 593/2008 — Časová působnost — Smlouva uzavřená přede dnem, od kterého je toto nařízení, jež bylo později změněno, použitelné — Vyloučení — Meze — Změna takového rozsahu, že došlo ke vzniku nové smlouvy*

(Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 593/2008, článek 28)

3. *Soudní spolupráce v občanských věcech — Právo rozhodné pro smluvní závazkové vztahy — Nařízení č. 593/2008 — Imperativní ustanovení — Zohlednění jiných imperativních ustanovení, než která jsou stanovena tímto nařízením, jakožto právní normy — Nepřípustnost — Zohlednění těchto ustanovení jakožto skutkové okolnosti — Přípustnost — Porušení zásady loajální spolupráce*

Neexistence

1. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 28–30)

2. Článek 28 nařízení č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) musí být vykládán v tom smyslu, že smluvní pracovněprávní vztah vzniklý před 17. prosincem 2009 je do působnosti tohoto nařízení zahrnut, pouze pokud byl tento vztah v důsledku vzájemného souhlasu

smluvních stran, který byl projeven k tomuto datu či později, změněn v takovém rozsahu, že je třeba mít za to, že byla od tohoto data uzavřena nová pracovní smlouva, což přísluší určit vnitrostátnímu soudu.

Unijní normotvůrce totiž vyloučil okamžitou použitelnost nařízení Řím I, v jejímž důsledku by do jeho působnosti spadaly budoucí účinky smluv uzavřených před 17. prosincem 2009. Z toho plyne, že ne každá dohoda smluvních stran učiněná po 16. prosinci 2009 o pokračování v plnění dříve uzavřené smlouvy může vést k použitelnosti nařízení Řím I na tento smluvní vztah, aniž to bude odporovat jasně vyjádřené vůli unijního normotvůrce. Takto zvolený přístup by byl zpochybněn, kdyby každá, byť drobná změna učiněná smluvními stranami počínaje 17. prosincem 2009 ve smlouvě, která byla původně uzavřena před tímto datem, stačila k zahrnutí této smlouvy do působnosti tohoto nařízení, a to bez ohledu na právní jistotu. Naproti tomu není vyloučeno, že smlouva uzavřená před 17. prosincem 2009 bude k tomuto datu či později změněna dohodou smluvních stran v takovém rozsahu, že tato změna nebude vyjádřením pouhé aktualizace či úpravy této smlouvy, nýbrž bude vytvářet nový právní vztah mezi těmito smluvními stranami, takže by původní smlouva musela být považována za nahrazenou touto novou smlouvou uzavřenou od tohoto data ve smyslu článku 28 nařízení Řím I.

(viz body 33–37, 39, výrok 1)

3. Článek 9 odst. 3 nařízení č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) musí být vykládán v tom smyslu, že vylučuje možnost soudu, jemuž je věc předložena, použít jako právní normu jiná imperativní ustanovení než imperativní ustanovení státu sídla soudu nebo státu, ve kterém mají být nebo byly povinnosti vyplývající ze smlouvy splněny, avšak nebrání tomu, aby tento soud zohlednil tato jiná imperativní ustanovení jakožto skutkovou okolnost, pokud to stanoví vnitrostátní právo, které je podle ustanovení tohoto nařízení pro smlouvu rozhodné.

Výčet imperativních ustanovení v článku 9 nařízení Řím I, která mohou být použita soudem, jemuž je věc předložena, je totiž výčtem taxativním. Kdyby tedy bylo soudu, kterému je věc předložena, dovoleno použít imperativní ustanovení, která jsou součástí právního řádu jiných členských států, než které jsou výslovně uvedeny v čl. 9 odst. 2 a 3 nařízení Řím I, mohlo by to být na újmu plnému dosažení obecného cíle tohoto nařízení, kterým je podle bodu 16 jeho odůvodnění právní jistota v evropském prostoru práva.

Naproti tomu platí – jelikož nařízení Řím I harmonizuje kolizní normy, a nikoli hmotněprávní normy smluvního práva – že pokud posledně uvedené normy ukládají soudu, jemuž byla věc předložena, aby imperativní ustanovení, které je součástí právního řádu jiného státu než státu sídla soudu nebo státu, ve kterém se uskutečňuje smluvní plnění, zohlednil jakožto skutkovou okolnost, nemůže článek 9 tohoto nařízení bránit tomu, aby soud, jemuž byla věc předložena, tuto skutkovou okolnost zohlednil.

Tento výklad není zpochybněn zásadou loajální spolupráce zakotvenou v čl. 4 odst. 3 SEU. Tato zásada totiž členskému státu nedovoluje obejít povinnosti, které mu ukládá unijní právo, a nemůže tedy vnitrostátnímu soudu umožnit, aby odhlédl od taxativní povahy výčtu použitelných imperativních ustanovení v článku 9 nařízení Řím I, a namísto toho použil jako právní normu imperativní ustanovení jiného členského státu.

(viz body 46, 49, 52, 54, 55, výrok 2)